

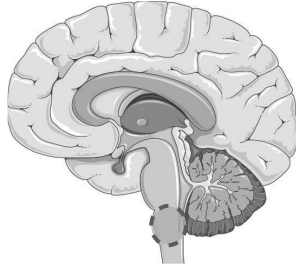
Omurilik Soğanı (Hayat düğümü)

Solunum, sindirim, dolaşım, boşaltım gibi sistemlerin çalışması (iç organların çalışması)

Kusma, öksürme, hapşırma, çiğneme, yutma reflekslerini kontrol eder. (Dışı ak, içi boz)

Beyinden çıkıp vücuda giden sinirler omurilik soğanında çapraz yapar. Bu nedenle sol yarım küre vücudun sağını, sağ yarım küre vücudun sol tarafını yönetir.

Omurilik soğanı zarar görürse --> Ölüm

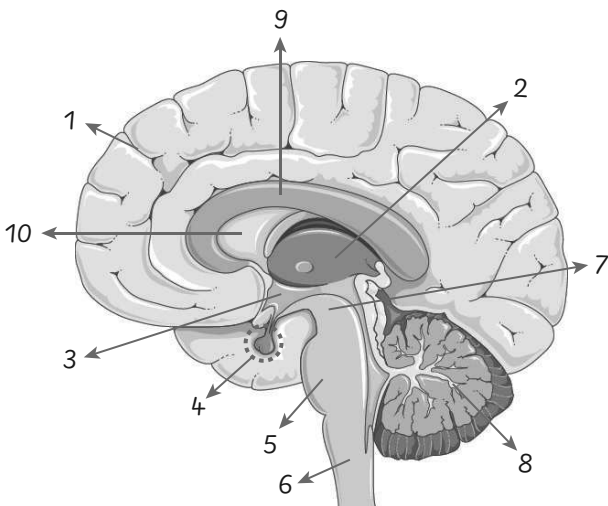

Doğru / Yanlış ? (D/Y)

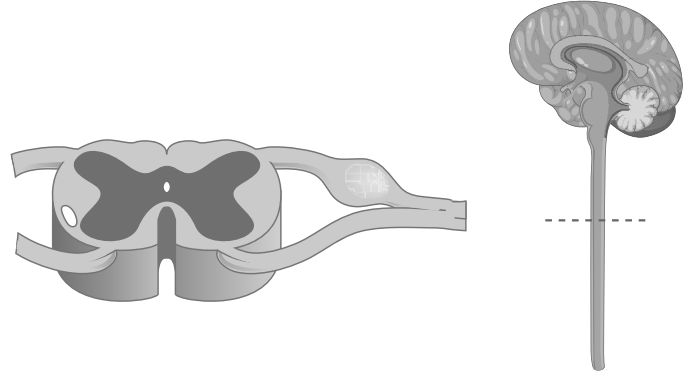
- ❖ Orta beyin, beyincik ve omurilik soğanı beyin sapını oluşturur. ☐
- ❖ Kusma, öksürme ve hapşırma gibi refleksleri omurilik denetler. ☐
- ❖ Koku hariç diğer duyu organlarından gelen uyarılar, talamustan uç beyne aktarılır. ☐

Örnek

Şekildeki beyne ait numaralandırılmış bölümlerin isimlerini yazınız ve görevlerini kısaca söyleyiniz.

Omurilik

Omurga içinde korunur.

Dışı ak içi boz maddeden oluşmuştur.

Beyinde olduğu gibi meninges zarları bulunur. (B.O.S)

Kol ve bacak refleksleri ve sonradan kazanılan şartlı refleksleri düzenler.

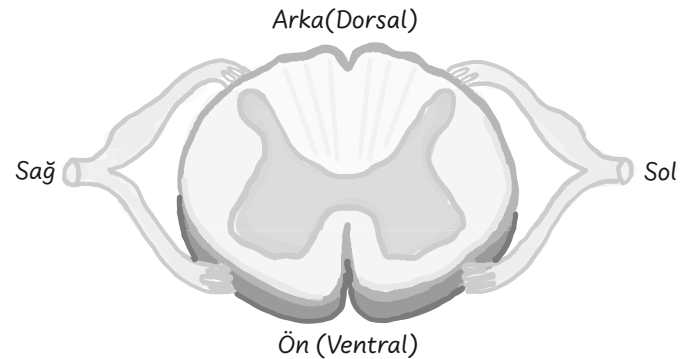
Doğuştan gelen refleksler: Bebeğin emme refleksi, diz kapağına çekiçle vurulduğunda çekilmesi, göz kırpması vb.

Sonradan kazanılan refleksler: Araba kullanma, bisiklet sürme, yüzmeye, dans etme gibi alışkanlıklar.

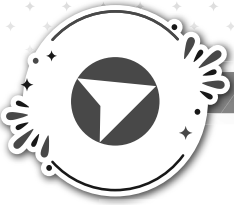
Sonradan kazanılan refleksleri önce beyin kabuğu öğrenir. Sonra omurilik tarafından kontrol edilir.

Hata yapıldığında uç beyin devreye girer.

(Bildiğin bir şarkıyı söylerken hata yapıldığında beynin sözleri düzeltmesi)

Omuriliğe impulslar her zaman dorsalden(sırttan) girer ve oluşan cevaplar ventralden(karından) çıkış yapar.

Sinir Sistemi

Refleks Yayı

Reseptör

Duyu nöronu

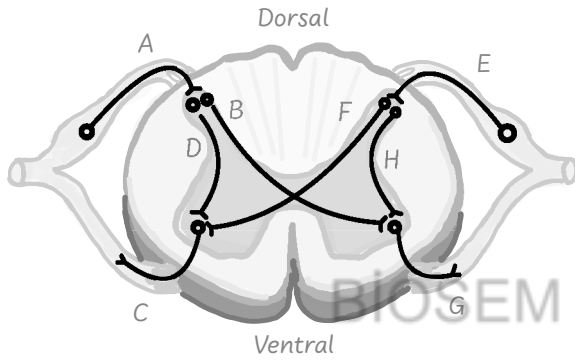
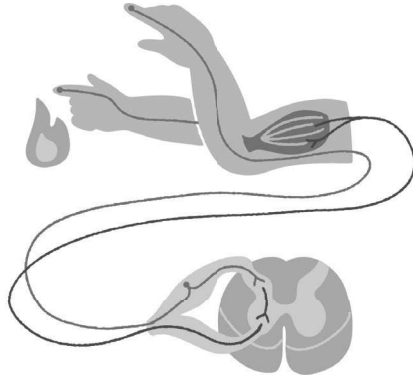
Dorsal kök

Ara nöron

Motor nöronu

Ventral kök

Efektör

İstemli hareketlerde impuls, çapraz yönde hareket eder.
Reflekste yay çizer. Geldiği yönden geri çıkar.

Sağ eli kaldırdığımızda impulsun izlediği yol?

Sol eli kaldırdığımızda impulsun izlediği yol?

Sağ elimize iğne battığında impulsun izlediği yol?

Uykuda sol ayağa iğne batırılırsa sağ ayağın çekilmesinde impulsun izlediği yol

Aşı veya iğne olurken kolumuzu çekmeyiz.
Çünkü olay beyin kontrolünde gerçekleşir.
Beyin, bu refleksi baskılar!

Diz kapağı refleksinde ara nöron bulunmaz.

(Duyu --- Motor)

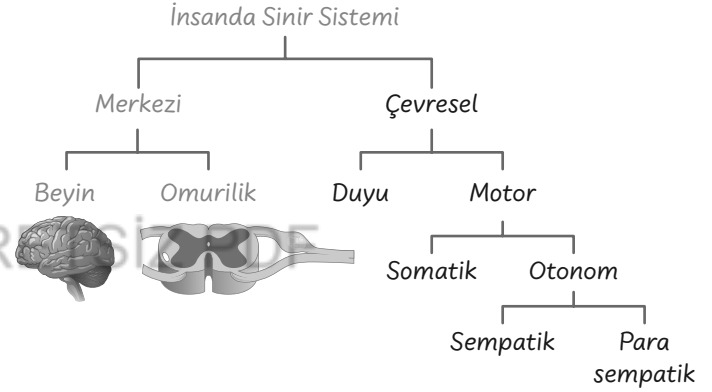

Not:

Görme ve işitme refleksleri → Orta Beyin

Öksürme, hapsirme, yutma, çiğneme, soluk alıp verme, kusma → O. Soğanı

Kol, bacak refleksleri, alışkanlık hareketleri → Omurilik

Çevresel Sinir Sistemi (ÇSS)

Beyin ve omurilikten çıkan sinirlerden oluşur.

Merkezi sinir sistemi ile vücut arasındaki bağlantıyı sağlar.

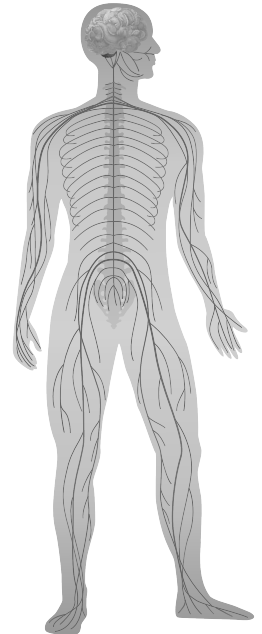
ÇSS -- Duyu ve Motor nöronlarından oluşur.

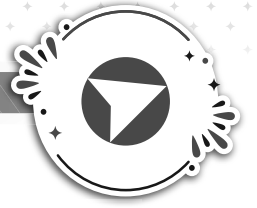
Beyinden 12 çift kafa siniri çıkar.
(Kafa siniri)

Omurilikten 31 çift sinir çıkar.
(Omurilik siniri)

Vagus Siniri ---- Göğüs ve karın boşluğundaki iç organları kontrol eder.
(Kalp, mide, bağırsaklar, akciğer gibi)

Siyatik Sinir --- Bacakların çalışmasını sağlar. Vücuttaki en uzun sinir.

Somatik Sinirler

MSS'den çıkıp, istemli çalışan kaslara uyarı götüren aksonları kalın, miyelinli, motor nöronlardan oluşur.

İmpuls iletimi hızlıdır.

Otonom Sinirler

MSS'den çıkıp, istemsiz çalışan kaslara ve iç organlara bağlanan nöronlar miyelinsizdir.

Otonom sinirler homeostasinin (iç denge) düzenlenmesinde etkilidir.

Otonom sinirlere bağlı sempatik ve parasempatik sinirler zıt yönlü çalışırlar.

Bitkisel Hayat: Otonom sinirlerin çalıştığı, bilinçli davranışların görülmeyişi durumdur.

(Elaine Esposito - Yaklaşık 37 yıl, 6 yaş - 43 yaş)

Sinir Sistemi Hastalıkları

Depresyon

Duygusal, zihinsel ve bedensel bazı belirtilerle kendisini gösteren ciddi ama tedavi edilebilir bir ruhsal rahatsızlıktır.

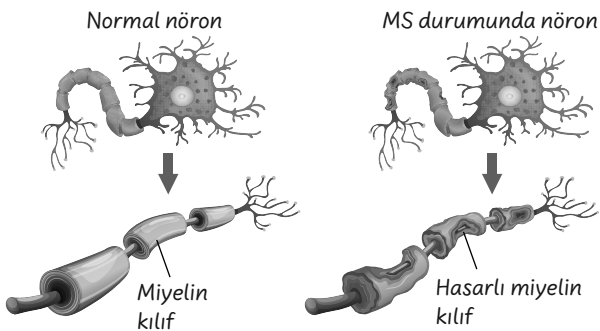

Depresyon

Multipl Skleroz (MS)

Sinir hücrelerinin miyelin kılıflarında hasar oluşması Otoimmün bir hastalıktır. (Bağışıklık sisteminin nöronları yabancı madde olarak görmesi)

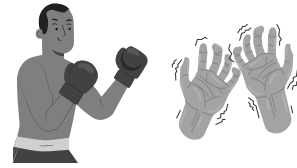
Miyelin kılıfların hasar gördüğü yerlerde sertleşme(plak) oluşumu görülür.

Alzheimer (Unutkanlık)

Beyinde üretilen asetilkolin miktarının azalması

Nöronlar arasında protein birikimi olur.

Parkinson (Titrek Felç)

Beyinde dopamin eksikliğinde ortaya çıkar.

Titreme, denge bozukluğu

Epilepsi (Sara)

Beyindeki normal elektriksel aktivitenin bozulması. Bilinç kaybına neden olabilir. (Sara nöbeti)

Siyatik

Siyatik sinirinin sıkışması ile bacakta uyuşma ve hissizlik görülmesi

Meningit

Beyindeki meninges zarlarının iltihaplanması

Bakteri veya virüs nedeni ile ortaya çıkabilir.

Çocuk Felci

Polio virüsünün omurilikteki sinirlere zarar vermesi ile oluşur.

Kuduz

Köpek ve kedilerdeki virüsün beyine yerleşmesi ile oluşur.

Beyinde iltihaplanmaya neden olur.

